

C-427/20. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2020. szeptember 10.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Finanzgericht Hamburg (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. szeptember 1.

Felperes:

Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

Alperes:

Hauptzollamt Kiel

Finanzgericht Hamburg

Végzés

A Flexi Montagetechnik GmbH & Co. KG

[omissis] Bargtheide

– felperes –

[omissis]

és

a Hauptzollamt Kiel

[omissis] Kiel

– alperes –

k ö z ö t t

visszafizetett vámok utáni kamatfizetés

t á r g y á b a n

folyamatban lévő jogvitában a Hamburg szabad és Hanza-város, valamint Alsó-Szászország és Schleswig-Holstein tartományokra illetékességgel rendelkező Finanzgericht Hamburg (hamburgi pénzügyi bíróság, Németország) együttes tanácsának negyedik tanácsa 2020. szeptember 1-jén [omissis]

[omissis] **[eredeti 2. o.]**

a következőképpen határozott:

I. Az eljárást az Európai Unió Bírósága által történő előzetes döntéshozatalig felfüggeszti.

II. Előzetes döntéshozatali eljárás útján a következő kérdést terjeszti az Európai Unió Bírósága elé az uniós intézmények jogi aktusainak értelmezése céljából:

Akkor is fennáll-e az uniós jog megsértése mint az Európai Unió Bírósága által kialakított uniós jogi kamatigény feltétele, ha a tagállami hatóság vámot állapít meg érvényes uniós jogi rendelkezések megsértésével, a tagállami bíróság pedig megállapítja az uniós jog e megsértését?

[omissis] **[eredeti 3. o.]**

A tényállás:

- 1 A felek közötti vita tárgyát az alperes Hauptzollamt (fővámhivatal, Németország) által a felperestől utólagosan beszedett, jogerős bírósági határozatot követően azonban a felperesnek visszafizetett vámok utáni kamatfizetés képezi.
- 2 A felperes pórázkészítéshez használt úgynevezett kampózárakat importált Tajvanról. Helyszíni ellenőrzést követően az alperes fővámhivatal arra az álláspontra jutott, hogy ezen árukat a felperes vám-árnyilatkozatában foglaltaktól eltérően nem a Kombinált Nomenklátúra (a továbbiakban: KN) 8308 vámtarifaszáma alá tartozó áruként (2,7%-os vámtétel), hanem a KN 7907 vámtarifaszám alá tartozó áruként (5%-os vámtétel) kell kezelni. Két vámmegállapító határozatával az alperes fővámhivatal vámot vetett ki utólagosan, amelyet a felperes ezt követően meg is fizetett.
- 3 2017. június 20-i ítéletével [omissis] a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság, Németország) megsemmisítette a két utólagos vámmegállapító határozatot azzal az indokkal, hogy a behozatali vámok utólagos megállapítása jogellenes, mert az árukat a KN 8308 vámtarifaszám alá kell besorolni; a Bundesfinanzhof (szövetségi pénzügyi bíróság) nem terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az Európai Unió Bírósága elé.

- 4 Az alperes fővámhivatal visszafizette a felperesnek az általa megfizetett behozatali vámokat; az alperes fővámhivatal elutasította azonban a felperes arra irányuló kérelmét, hogy az általa megfizetett behozatali vámok megfizetésének időpontjától a visszafizetés időpontjáig terjedő időszakra fizessen kamatot az említett vámok után.
- 5 Panasz sikertelen benyújtását követően a felperes keresetet indított. A peres eljárás ideje alatt az alperes fővámhivatal perkamatokat fizetett a felperesnek az utólagos vámmegállapító határozatok elleni keresetindítás időpontjától (2014. szeptember) a felperes által megfizetett behozatali vámok visszafizetésének időpontjáig (2017. október) terjedő időszakra. Az eljárás e tekintetben okafogyottá vált. A felek közötti vita tárgyát még az képezi, hogy a felperes a jogellenesen beszedett **[eredeti 4. o.]** behozatali vámok megfizetésének időpontjától (2014. március) az utólagos vámmegállapító határozatok elleni keresetindítás időpontjáig (2014. szeptember) terjedő időszakra is követelhet-e kamatokat. **[eredeti 5. o.]**

Indokolás:

- 6 [omissis]
- 7 Az eljáró bírósági tanács felfüggeszti az eljárást [omissis], és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkének második bekezdése alapján előzetes döntéshozatal céljából az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) elé terjeszti a rendelkező részben megfogalmazott kérdést, mert az ügy jogi megítélése kétséges.

I. Jogi háttér

- 8 A jogvita eldöntése szempontjából a következő rendelkezések relevánsak:

1. Nemzeti rendelkezések

- 9 Az **Abgabenordnung** (az adózás rendjéről szóló törvénykönyv, a továbbiakban: AO) 2002. október 1-jén közzétett változata (Bundesgesetzblatt I 3866. o.):

1. § Hatály

(1) A jelen törvény alkalmazandó a szövetségi jog vagy az Európai Unió joga által szabályozott minden adóra – beleértve az adókedvezményeket is –, amennyiben azokat szövetségi adóhatóságok vagy tartományi adóhatóságok kezelik. A jelen törvény csak az Európai Unió jogára is figyelemmel alkalmazható.

[...]

(3) A járulékos adóügyi szolgáltatásokra a jelen törvény rendelkezései az Európai Unió jogára is figyelemmel megfelelően alkalmazandók. [...]

3. § Adók, járulékos adóügyi szolgáltatások

(1) Az adók olyan pénzszolgáltatások, amelyek nem valamely különös szolgáltatás ellenszolgáltatásának minősülnek, és amelyeket valamely közjogi szervezet bevételek elérése érdekében a jogszabályban meghatározott, fizetési kötelezettséget keletkeztető feltételeknek megfelelő valamennyi jogalanyra kivet; a bevételek elérése járulékos cél is lehet.

[...]

(3) Az Uniós Vámkódex 5. cikkének 20. és 21. pontja szerinti behozatali és kiviteli vámok a jelen törvény értelmében vett adók. [...]

(4) Járulékos adóügyi szolgáltatások [...] a 233–237. § szerinti kamatok [...], az Uniós Vámkódex 5. cikkének 20. és 21. pontja szerinti behozatali és kiviteli vámok utáni kamatok [...] **[eredeti 6. o.]**

37. § Az adójogviszonyból eredő igények

(1) Az adójogviszonyból eredő igény az adó iránti igény, az adókedvezmény iránti igény, a kezességen alapuló igény, a járulékos adóügyi szolgáltatás iránti igény, a (2) bekezdés szerinti visszatérítés iránti igény, valamint az egyes adójogszabályokban szabályozott adó-visszatérítés iránti igények.

(2) Az adó, adókedvezmény, kezességi összeg vagy járulékos adóügyi szolgáltatás jogalap nélküli megfizetése vagy visszafizetése esetén azt, akinek nevében a kifizetésre sor került, a kifizetés címzettjével szemben a megfizetett vagy visszafizetett összeg visszafizetése iránti igény illeti meg. [...]

233. § Alapelvek

Az adójogviszonyból eredő igények (37. §) után csak törvény által meghatározott esetekben fizetendő kamat. [...]

236. § A visszafizetendő összegek után fizetendő perkamatok

(1) Jogerős bírósági határozattal vagy ilyen határozat alapján történő adócsökkentés vagy adókedvezmény-nyújtás esetén a visszafizetendő vagy megtérítendő összeg után a (3) bekezdésre is figyelemmel a perfüggőség napjától a kifizetés napjáig terjedő időszakra kamatot kell fizetni. [...]

2. Uniós jogi rendelkezések

- 10 a) **Vámkódex:** a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL 1992. L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.; későbbi módosításokkal):

241. cikk

A behozatali vagy kiviteli vámok összegének vagy e vámok fizetésekor beszedett hitelkamatnak vagy késedelmi kamatnak vámhatóság részéről történő

visszafizetése nem jár azzal, hogy a vámhatóság kamatot fizetne. Kamatot kell azonban fizetni:

- ha a visszafizetés iránti kérelem jóváhagyásáról szóló határozatot az elfogadása napjától számított három hónapon belül nem hajtják végre,
- ha a nemzeti rendelkezések ezt írják elő.

[...]

- 11 **b) Uniós Vámkódex:** az Uniós Vámkódex létrehozásáról szóló, 2013. október 9-i 952/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 269., 1. o.; későbbi módosításokkal; helyesbítések: HL 2013. L 287., 90. o.; HL 2016. L 267., 2. o.; HL 2018. L 173., 35. o.):

116. cikk

(1) Az ebben a szakaszban megállapított feltételekre is figyelemmel, a behozatali vagy kiviteli vám összegét a következő okok bármelyike esetén vissza kell fizetni vagy el kell engedni:

a) a behozatali vagy kiviteli vámok túlzott mértékben felszámított összege;

[...] [eredeti 7. o.]

(6) A visszafizetés nem keletkeztet kamatfizetést az érintett vámhatóságok részéről.

[...]

II. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés relevanciája

- 12 Uniós jogi szempontból kétséges, hogy a felperes az alperes fővámhivatal által utólagosan jogellenesen beszedett behozatali vámok megfizetésének időpontjától az utólagos vámmegállapító határozatok elleni keresetindítás időpontjáig terjedő időszakra is követelhet-e kamatokat. Ilyen kamatigénynek nincs jogalapja a nemzeti jogban. A felperes nem alapozhatja kérelmét az AO 236. §-ának (1) bekezdésében foglalt, e tekintetben egyedül szóba jöhető rendelkezésre, mivel e rendelkezés csupán a keresetindítás időpontjától a behozatali vámok visszafizetésének időpontjáig terjedő időre keletkeztet kamatigényt; az alperes fővámhivatal egyébként már ki is elégítette a felperes ezen igényét. A felperes által indított kereset eredményessége tehát attól függ, hogy a felperes alapozhatja-e kamatfizetés iránti kérelmét a Bíróság által kialakított uniós jogi kamatigényre. A kérdést előterjesztő bírósági tanácsnak mindazonáltal kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy – a jelen ügyben szereplőhöz hasonló – olyan helyzetben is fennállnak-e a Bíróság által a tényleges érvényesülés uniós jogi elvéből levezetett kamatigény feltételei, amelyben a tagállami hatóság vámot

állapít meg érvényes uniós jogi rendelkezések megsértésével, a tagállami bíróság pedig megállapítja az uniós jog e megsértését.

III. Az eljáró bírósági tanács jogi megfontolásai

- 13 A Bíróság legutóbb a 2017. január 18-i Wortmann ítéletben (C-365/15, rendelkező rész) megállapította, hogy abban az esetben, ha a vámokat az uniós jog megsértésével szedték be, a tagállamok uniós jogból eredő köteleossége, hogy a visszafizetésre jogosult jogalanyoknak megfizessék az ezen összeg utáni kamatot, amelyet a visszafizetett vámok e jogalanyok általi megfizetésének időpontjától kell számítani. A Bíróság ezen ítélete olyan korábbi ítéleteken alapul, amelyekben a Bíróság arra kötelezte a tagállamokat az uniós jog alapján, hogy ne csak fizessék vissza az uniós jog megsértésével kivetett vámokat, hanem az abból eredő veszteségeket is térítsék meg a jogalanyoknak, hogy a pénzüsszegek nem álltak rendelkezésre (lásd: a Bíróság 2012. szeptember 27-i Zuckerfabrik Jülich ítélete, [eredeti 8. o.] C-113/10, C-147/10 és C-234/10, 65. pont; 2013. április 18-i Irimie ítélete, C-565/11, 28. pont). A Bíróság fent említett ítéleteinek az a közös jellemzője, hogy a Bíróság az uniós jog megsértése miatt érvénytelennek vagy semmisnek nyilvánította a vámfizetési kötelezettség nemzeti, illetve uniós jogi jogalapját; a vámok visszafizetése minden esetben a tagállam, illetve az Unió jogalkotási hibáján alapult.
- 14 A jelen jogvitát ezzel szemben az jellemzi, hogy a behozatali vámok visszafizetése nem az Unió vagy a tagállam jogalkotási hibáján alapult, hanem arra azért került sor, mert a tagállami hatóság tévesen alkalmazta az érvényes másodlagos uniós jogot; a behozatali vámok visszafizetése – más szóval – jogalkalmazási hibán alapult.
- 15 A kérdést előterjesztő bírósági tanács már a Bírósághoz benyújtott 2020. augusztus 26-i előzetes döntéshozatal iránti kérelmében [omissis] is kifejtette, hogy számára a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatából, amely szerint a tagállamok kötelesek az uniós jog megsértésével kivetett vámok összegét kamatokkal visszafizetni, az a fő gondolat tűnik ki, hogy amennyiben a Bíróság az uniós jog megsértése miatt érvénytelennek vagy semmisnek nyilvánítja az Unió, illetve a tagállamok jogi aktusait, ezen aktusok joghatásai főszabály szerint nem maradnak fenn (az ellenkezőből való következtetés útján az EUMSZ 264. cikk második bekezdése alapján). E megfontolás folytán a jogalanyok nemcsak a jogosulatlanul kivetett vámok visszafizetésére, hanem a megfelelő kamatok megfizetésére is jogosultak (lásd: a Bíróság 2012. szeptember 27-i Zuckerfabrik Jülich ítélete, C-113/10, C-147/10 és C-234/10, 65. pont; ebben az értelemben már: a Bíróság 2006. december 12-i Test Claimants in the FII Group Litigation ítélete, C-446/04, 205. pont). Ugyanis csak így állítható helyre az a helyzet, amelynek akkor kellett volna kialakulnia, ha a később érvénytelennek nyilvánított vagy megsemmisített uniós rendelet, illetve az uniós joggal összeegyeztethetetlen tagállami adójogszabály végrehajtási aktusát nem fogadják el (lásd e tekintetben még:

Sanchez-Bordona főtanácsnok C-365/15. sz. ügyre vonatkozó indítványa, 66. pont). **[eredeti 9. o.]**

- 16 Az alapügyben ezzel szemben alighanem nem arról van szó, hogy helyre kell állítani az uniós jog teljes érvényesülését, hanem arról, hogy ki kell javítani a vonatkozó és érvényes másodlagos uniós jogot egy konkrét egyedi ügyben tévesen alkalmazó tagállami hatóság egyedi ügyben hozott határozatát. Mindazonáltal elsősorban alighanem a nemzeti jog határozza meg, hogy ki kell-e javítani egy egyedi ügyben hozott határozatot, és ha igen, milyen feltételek mellett, a nemzeti jog viszont a konkrét esetben csupán perkamatok iránti igényt biztosít a jogalany számára a jogellenes utólagos vámmegállapítás elleni keresetindítás időpontjától a megfizetett vámok visszafizetésének időpontjáig terjedő időszakra.
- 17 A 2012. július 19-i Littlewoods Retail és társai ítéletben (C-591/10), amely egy olyan helyzetre vonatkozott, amelyben az adóalany részéről olyan héatúlfizetésre került sor, amelyet a tagállam az Unió héaszabályozásának követelményeivel ellentétesen szedett be, a Bíróság mindazonáltal szintén megállapította, hogy a tagállamok kötelesek az uniós jog megsértésével kivetett adók összegét kamatokkal visszafizetni (26. pont). A Littlewoods Retail és társai ügy alapeljárásában az uniós jog megsértése nem a Bíróság által később alkalmazhatatlannak vagy semmisnek nyilvánított nemzeti vagy uniós jogi rendelkezésen alapult. Az uniós jog megsértése azáltal valósult meg, hogy az adóalapot tévesen túl magas összegben állapították meg (lásd: Trstenjak főtanácsnok C-591/10. sz. ügyre vonatkozó 2012. január 12-i indítványa, 6. pont), és azt nem is a Bíróság állapította meg, hanem kizárólag a tagállami hatóság, illetve a tagállami bíróság határozatain alapult. A Bíróság ezenfelül a Wortmann ügyben hangsúlyozta, hogy „a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia”, hogy a vámokat az uniós jog megsértésével szedték-e be (lásd: 2017. január 18-i Wortmann ítélet, C-365/15, 39. pont). Ez a megállapítás is amellet szólhat, hogy akkor is fennáll az uniós jog megsértése mint a Bíróság által kialakított uniós jogi kamatigény feltétele, ha **[eredeti 10. o.]** a tagállami hatóság érvényes uniós jogi rendelkezések megsértésével állapítja meg a vámot, a nemzeti bíróság pedig megállapítja az uniós jog e megsértését.
- 18 Ezenfelül olyan helyzetekre is irányadó az a Bíróság által többször hangsúlyozott szempont, hogy ellentételezni kell a jogalany által abból eredően elszenvedett vagyoni hátrányokat, hogy a pénzüsszegek nem álltak rendelkezésre (lásd: a Bíróság 2012. szeptember 27-i Zuckerfabrik Jülich ítélete, C-113/10, C-147/10 és C-234/10, 65. pont; 2013. április 18-i Irimie ítélete, C-565/11, 21. pont), amelyekben jogellenesen vetnek ki vámokat a jogalanyra, mert a tagállami hatóság tévesen alkalmazta az uniós jogot. A jogalany szempontjából aligha bír jelentőséggel, hogy az uniós joggal ellentétes rendelet vagy rendelkezés, vagy pedig – mint a jelen esetben – pusztán a téves jellege miatt jogellenes (illetve az uniós joggal ellentétes) vámhatósági határozat alapján fizetett-e vámokat. Egyik esetben sem áll a jogalany rendelkezésére a beszedett pénzüsszeg, amelyet szabadon használhatott volna, ha a vámhatóságok helyesen alkalmazták volna az uniós jogot.

- 19 Az eljáró bírósági tanács figyelembe vette továbbá, hogy a kamatnak a Bíróság ítélkezési gyakorlatában történő odaítélése mögött meghúzódó indok többek között a jogalap nélküli gazdagodás tilalmában található (lásd: Sharpston főtanácsnok Zuckerfabrik Jülich és társai ügyre vonatkozó 2011. október 27-i indítványa, C-113/10, C-147/10 és C-234/20, 125. pont). Ha a tagállam valamely gazdasági szereplőtől olyan összeget szed be, amelyre a tagállam nem jogosult, akkor jogalap nélkül gazdagodik. A tagállam azonban attól függetlenül gazdagodik jogalap nélkül, hogy milyen okból következett be a tagállam jogosulatlan vagyongyarapódása.
- 20 A kérdést előterjesztő bírósági tanács végül figyelembe vette, hogy 2017. január 18-i Wortmann ítéletében (C-365/15) a Bíróság olyan helyzeteket sorolt fel, amelyekben az először téves összegben megállapított vámok későbbi korrigálása nem keletkeztet kamatigényt (az ítélet 29. és azt követő pontjai). E [eredeti 11. o.] helyzeteknek mindenesetre az a közös jellemzője, hogy a vámok újbóli kiszámítására további információk alapján kerül sor. Az alapügyben azonban nem további ténybeli információk alapján került sor a vámok visszafizetésére, hanem a tagállami bíróság azon határozatának végrehajtása céljából, amely megsemmisítette a hatóság utólagos vámmegállapító határozatát, mert a tagállami hatóság tévesen alkalmazta a vonatkozó uniós jogot.
- 21 A vonatkozó uniós jog értelmezésével kapcsolatos, fent bemutatott kételyekre tekintettel az eljáró bírósági tanács úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelem útján a rendelkező részben megfogalmazott kérdést terjeszti a Bíróság elé.

[omissis]